

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Підтримка дітей з аутизмом у закладі дошкільної освіти

Тетяна СКРИПНИК,

д-р психол. наук, професор кафедри

спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти,

Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Упровадження інклюзивної освіти — системний процес. Для успішного його перебігу треба створити певні умови, що базуються на грамотному, продуманому і відповідальному підході фахівців. Мають бути підготовлені й дитина з особливими освітніми потребами, і освітнє середовище, яке задовольняє потреби всіх малят, а також потрібна налагоджена узгоджена робота міждисциплінарної команди супроводу. Проблема підготовки дітей з аутизмом до інклюзивної освіти була розкрита у *“ДВ”, 2018, № 10*. Цю статтю присвячено питанню створення відповідного та безперешкодного освітнього середовища для дітей з аутизмом.

ПРОГРАМА АДАПТАЦІЇ TEACCH

Серед дітей з особливими освітніми потребами (ООП) малята, які мають розлади аутистичного спектра (РАС), є однією з найскладніших категорій у плані адаптації до закладу освіти. З цією метою вже кілька десятиліть для дітей з аутизмом у багатьох країнах світу успішно впроваджують програму TEACCH, яку в 70-ті роки минулого століття розробив американський професор Ерік Шоплер. Головні ідеї цього підходу — **структурованість** та **візуальна підтримка**.

Багаторічний досвід застосування цієї програми засвідчив: добре структурований простір, де є допоміжна наочність (візуальна підтримка), зменшує тривожність дітей з аутизмом, підвищує концентрацію їхньої уваги, робить усі події передбачуваними. Відбувається цей позитивний вплив тому, що програма TEACCH спирається на **сильні риси дітей з РАС, а саме — їхню схильність до впорядкованості й завершеності**.

Структурованість, згідно з програмою, поширюється на простір, час та діяльність. Так, відповідно до цих ідей, фізичний простір повинен мати певну визначеність та візуальні межі.

Матеріали також мають бути розташовані в певних місцях та чітко позначені за допомогою таких засобів як *картинки, кольорове кодування, цифрові символи* тощо. Це полегшує для дітей з РАС розуміння того, що це за матеріали, коли їх

можна використовувати, упродовж якого часу, як отримати ці матеріали або які з них можна брати самостійно і куди складати після використання.

Стратегічно продумане розміщення меблів, освітніх центрів та матеріалів дає змогу зменшити стресогенний вплив зовнішніх чинників на дітей з аутизмом та оптимізувати освітній процес.

“РОБОЧА СИСТЕМА” —
ПРОСТІР-ТРЕНАЖЕР

Однією з надзвичайно корисних розробок TEACCH є так звана “робоча система” (“work system”), призначення якої — привчити дитину з аутизмом до цілеспрямованої пізнавальної діяльності, допомогти у відпрацюванні певних навчальних та соціальних навичок.

“Робоча система” — чітко організований, відокремлений простір; зазвичай це стіл, що має чіткі обмеження попереду й з боків у вигляді стіни, ширми, стелажа чи шафи.

Перед очима дитини (на столі або на стіні) розташований алгоритм дій, на якому прикріплені на липкій стрічці картки з малюнками, словами, світлинами або піктограмами (алгоритмові ланцюги).

Ліворуч від дитини розміщені коробки, контейнери, папки, файли, на кожному з яких

СУЧАСНОМУ ДИТСАДКУ — СУЧАСНІ ЖУРНАЛИ!

ПЕРЕДПЛАТИТЬ КОМПЛЕКТ НА II ПІВРІЧЧЯ 2019 РОКУ:

- на сайті jmil.com.ua/peredplata (оберіть свій варіант вигідної передплати)
- у будь-якому відділенні Укрпошти (індекс комплекту — **95989**)

